

تولید روزانه بیش از ۱۰ هزار پست با محتوای مرتبط با افغانستان در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر) نشان از این دارد که یکی از پر دامنه ترین موضوعات ماه های اخیر یا شاید بهتر است بگوییم شش ماهه اخیر ایکس فارسی، حضور مهاجران افغانستانی در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر) نشان از این دارد که یکی از پر دامنه ترین موضوعات ماه های اخیر یا شاید بهتر است بگوییم شش ماهه اخیر ایکس فارسی، حضور مهاجران افغانستانی در ایران است

تولید روزانه بیش از ۱۰ هزار پست با محتوای مرتبط با افغانستان در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر) نشان از این دارد که یکی از پر دامنه ترین موضوعات ماه های اخیر یا شاید بهتر است بگوییم شش ماهه اخیر ایکس فارسی، حضور مهاجران افغانستانی در ایران است. بحثی که البته به شبکه های اجتماعی محدود نشد و حالا با ادامه دار بودن این بحث ها می شود آن را در کوچه و خیابان و تاکسی هم شنید.

افغانستانی ها بیش از ۴۰ سال است در ایران حضور دارند. یکی از مهم ترین دلایل این مهاجرت روی کار آمدن طالبان در افغانستان و رکود اقتصادی است که این دولت به واسطه تحریم ها با آن دست و پنجه نرم می کند. بعد از در دست گرفتن دولت توسط طالبان و توقف پروژه های اقتصادی بخش زیادی از مردم این کشور بیکار شدند. در شرایطی که گزارش های اولیه پس از روی کار آمدن طالبان از فقر گسترده مردم این کشور حکایت داشت، بسیاری از آن ها عزم سفر به کشورهای مختلف دنیا کردند. در این میان اما ایران به واسطه نزدیکی زبانی و دینی با مردم افغانستان همیشه یکی از اولین مقاصد آن ها برای مهاجرت بود و این بار هم قرعه به نام ایران افتاد تا میزبان این هموطنان قدیمی باشد. تعارض اما از زمانی به وجود آمد که به مرور زمان مطالبه ای برای اخراج افغانستانی ها از ایران شکل گرفت. در این گزارش می خواهیم نسبت این توییت ها با طیف ها و تاثیر اتفاقات در به وجود آمدن این مطالبه را بررسی کنیم.

در سال های طولانی حضور افغانستانی ها در ایران کمتر زمانی مانند امروز بخش هایی از مردم به خصوص در شبکه های اجتماعی از اخراج افغانستانی ها گفته اند، هر چند در کنار چنین مطالبه ای با افراد یا گروه های بسیاری هم روبه رو هستیم که خواستار ساماندهی اتباع افغانستانی هستند.

آن طور که پرسه در اخبار و رجوع به حافظه به ما نشان می دهد اولین بار شایعه افغانستانی بودن خفاش شب در مشهد بود که باعث آزارهایی برای افغانستانی های مقیم ایران شد. اما کمتر سراغ داریم که اخباری مانند هجوم به محل سکونت آن ها به گوش رسیده باشد. همین چند هفته پیش تعدادی از افراد ناراضی و عصبانی از حضور افغانستانی در شهرک اقبالیه قزوین با چوب و چماق به خانه چند خانواده افغانستانی هجوم بردند و ویدئوهای آن دست به دست در رسانه ها و شبکه های اجتماعی چرخید. در همین رابطه باید گفت علی رغم آنکه سهم رویکرد منفی در محتوای مرتبط با افغانستانی ها در ماه های ابتدایی سال ۱۴۰۲ حدود ۲۰ درصد بوده اما در یک ماه اخیر به بالاتر از ۵۰ درصد رسیده است. پست هایی که روزانه از ایکس به شبکه های پربازدید دیگری مانند تلگرام و اینستاگرام سرریز می شوند و مخاطبان زیادی را درگیر این حجم از ذهنیت «افغانستانی هراسی» می کنند.

شرکت پایش و تحلیل داده لایفوب به بهانه این موج گسترده اعتراضات به بررسی کلان داده های شبکه اجتماعی ایکس پرداخته تا ببینیم داده ها چه روایتی برای ما دارند.

تحلیل کلان داده های ایکس به ما چه می گوید؟

مرتضی رزمی، پژوهشگر شبکه های اجتماعی با استخراج داده های شبکه اجتماعی ایکس می گوید در شروع ابتدای سال ۱۴۰۱ بود که خبر جلوگیری از ورود افغانستانی ها به اطراف دریاچه چیتگر منتشر شد. در آن زمان بسیاری از افراد مخالف این کار بودند. رفته رفته اتفاقاتی افتاد که منجر به تغییر تدریجی نگاه کاربران